EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 7. 2024
COM(2024) 327 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane

1. ÚVOD

V nariadení (ES) č. 862/2007([1]) (ďalej len „nariadenie“) sa stanovujú spoločné pravidlá na tvorbu európskej štatistiky o migrácii a medzinárodnej ochrane v EÚ. Táto štatistika v zmysle článku 3 zahŕňa **štatistiku o medzinárodnej migrácii** vrátane migračných tokov, stavov migrantov, ako aj nadobudnutia občianstva. V zmysle článkov 4 až 7 zahŕňa aj **štatistiku o azyle a riadenej migrácii**, ktorá sa týka:

- žiadostí o azyl vrátane žiadostí maloletých bez sprievodu, prvostupňových rozhodnutí a odvolacích rozhodnutí, ktorými sa priznávajú alebo odnímajú rôzne formy medzinárodnej ochrany, a osôb presídlených do EÚ,
- štatistiky o členských štátoch uplatňujúcich nariadenie Dublin III([2]),
- štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bol odopretý vstup do členského štátu na vonkajšej hranici alebo o ktorých sa zistilo, že sa neoprávnene zdržiavajú na území členského štátu podľa vnútroštátneho práva,
- povolení na pobyt vydaných štátnym príslušníkom tretích krajín, dĺžky platnosti povolenia a dôvodu vydania povolenia a
- štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bol vydaný príkaz opustiť územie členského štátu alebo ktorí boli zaevidovaní ako osoby odchádzajúce z členského štátu po vydaní príkazu.

Toto je piata správa o vykonávaní nariadenia, ako sa vyžaduje v článku 12 a v nasledujúcich správach v rokoch 2012([3]), 2015([4]), 2018([5]) a 2021([6]). Poskytuje informácie o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní nariadenia od roku 2021 a opisuje budúce kroky na ďalšie zlepšenie kvality týchto štatistík.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 23).

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31).

([3]) COM(2012) 528.

([4]) COM(2015) 374.

([5]) COM(2018) 594.

([6]) COM(2021) 489.

2. KĽÚČOVÝ VÝVOJ OD ROKU 2021

Po pokračujúcich zlepšeniach v období pred predložením správy z roku 2018 sa všeobecná dostupnosť a kvalita údajov stabilizovali na vysokej úrovni, ako sa uvádza v správe z roku 2021. Viaceré ďalšie technické zlepšenia od roku 2021 prispeli k zachovaniu vysokej relevantnosti štatistických výstupov a zároveň viedli k efektívnejšiemu overovaniu a spracúvaniu údajov. Počas celej pandémie ochorenia COVID-19 členské štáty a Eurostat zabezpečovali, aby prenosy a zverejňovanie údajov boli v súlade s ich časovým plánom zverejňovania.

Rada 4. marca 2022 zaviedla dočasnú ochranu pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny v dôsledku útočnej vojny Ruska proti Ukrajine([7]). V právnych ustanoveniach nariadenia sa síce stanovuje zber údajov o poskytovaní dočasnej ochrany na štvrťročnej báze, prioritou sa však stala potreba dodatočných, ako aj častejších a včasnejších štatistík v tejto oblasti. Táto skutočnosť viedla k dobrovoľnému zberu štatistík na mesačnej báze o poskytovaní dočasnej ochrany, ako aj o počte osôb s postavením dočasnej ochrany zo všetkých krajín EÚ a EZVO.

Pre rýchlo sa meniacu povahu spoločenských a demografických javov vrátane migrácie však vznikli nové potreby včasnejšej a podrobnejšej pravidelnej európskej štatistiky.

V roku 2020 bolo nariadenie zmenené([8]) s cieľom aktualizovať štatistiku o azyle a riadenej migrácii v zmysle článkov 4 až 7 z hľadiska nových premenných, podrobnejších členení a častejších zberov údajov za referenčné obdobia od roku 2021. Eurostat pravidelne monitoruje pokrok v oblasti nevyhnutných úprav vnútroštátnych systémov tvorby štatistiky v dotknutých členských štátoch. V súlade s článkom 11a nariadenia Komisia udelila dočasné výnimky([9]) 16 členským štátom s maximálnou lehotou uplynutia platnosti stanovenou na 31. december 2023. Do konca roka 2023 začalo predkladať údaje v súlade so žiadosťami 11 krajín pred tým, ako uplynula platnosť ich výnimiek. Boli zistené problémy týkajúce sa nedodržania lehôt po skončení obdobia platnosti výnimiek, ktoré sa riešia dvojstranne. Ako sa vyžaduje v článku 9b nariadenia Komisia poskytuje finančné príspevky zo všeobecného rozpočtu Únie na podporu nevyhnutných opatrení v oblasti vývoja alebo vykonávania v členských štátoch. Príslušnými nástrojmi sú granty poskytované Eurostatom a podpora v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu ([10]).

Komisia (Eurostat) okrem toho vykonala pilotné štúdie, ako sa vyžaduje v článku 9a nariadenia, s cieľom otestovať uskutočniteľnosť nových zberov údajov alebo členení. Výsledky práve vyhodnocuje v úzkej spolupráci so špecializovanou osobitnou skupinou pre pilotné štúdie v oblasti nových štatistík o azyle a riadenej migrácii. V závislosti od týchto výsledkov môže

([7]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/851, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 1).

([9]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/431, ktorým sa určitým členským štátom udeľujú výnimky z nariadenia (ES) č. 862/2007 (Ú. v. EÚ L 86, 12.3.2021, s. 5).

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1).

Komisia zvážiť vypracovanie vykonávacích aktov, ktorými sa zavedie právna povinnosť zasielať takéto štatistiky Komisii (Eurostatu). Prvá správa o pokroku dosiahnutom pri pilotných štúdiách bola zverejnená v roku 2022([11]).

Komisia ďalej v roku 2021 začala iniciatívu na prepracovanie právneho rámca pre štatistiku obyvateľov, domov a bytov. V tejto súvislosti sa v hodnotení aktuálneho právneho rámca – vrátane štatistík o medzinárodnej migrácii v zmysle článku 3 nariadenia – poukázalo na niekoľko značných nedostatkov. Komisia preto navrhla nový integrovaný právny rámec, v súvislosti s ktorým prebieha legislatívny postup (pozri časť 4).

3. KVALITA ZOSTAVOVANEJ ŠTATISTIKY

Pri vykonávaní nariadenia Eurostat naďalej úzko spolupracuje so všetkými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Národné štatistické úrady sú hlavnými dodávateľmi štatistických údajov o migračných tokoch, nadobudnutiach občianstva a počte obyvateľov. Štatistika o azyle a riadenej migrácii zvyčajne pochádza priamo od ministerstiev vnútra, imigračných alebo policajných orgánov.

Na hodnotenie kvality poskytovaných údajov získava Eurostat od členských štátov rozsiahle metaúdaje a informácie o kvalite. Výsledné vnútroštátne správy o metaúdajoch slúžia pri kontrolách kvality, hodnotení a ďalších zlepšeniach([12]). Pomáhajú používateľom správne interpretovať a používať štatistiky. Rôzne aspekty kvality sa riešia v nasledujúcich častiach správy.

3.1. Relevantnosť

Štatistiky o migrácii a medzinárodnej ochrane sa používajú na účely politík EÚ v oblasti migrácie, vnútorných záležitostí, zamestnanosti, sociálnych vecí, spravodlivosti, vonkajších vzťahov a ľudských práv. Komisia vychádza z týchto údajov pri príprave pravidelných správ, návrhov politík a správ o vykonávaní požadovaných podľa právnych predpisov EÚ, ako aj pri uskutočňovaní politických analýz.

V septembri 2020 Komisia navrhla Pakt o migrácii a azyle([13]). Balík prijatý v roku 2024 zahŕňa nariadenie (EÚ) 2024/1351 o riadení azylu a migrácie([14]), v ktorom sa od Komisie vyžaduje, aby zverejňovala *výročnú európsku správu o azyle a migrácii*, v ktorej posúdi situáciu v oblasti azylu, príjmu a migrácie za uplynulých 12 mesiacov. Uvedená správa musí vychádzať z relevantných údajov a informácií poskytnutých členskými štátmi a rôznymi európskymi orgánmi a agentúrami vrátane štatistík v zmysle nariadenia.

([11]) SWD(2022) 198.

([12]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en: demo_pop_esms.htm; migr_immi_esms.htm; migr_acqn_esms.htm; migr_asytp_esms.htm; migr_asyapp_esms.htm; migr_asydec_esms.htm; migr_dub_esms.htm; migr_eil_esms.htm; migr_res_esms.htm (len v angličtine).

([13]) Pakt o migrácii a azyle – Európska komisia (europa.eu).

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 o riadení azylu a migrácie (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024).

Štatistiky v zmysle nariadenia sa používajú aj na prideľovanie rozpočtových prostriedkov členským štátom v prípade niektorých fondov EÚ ako súčasť viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027. Vnútroštátne pridelené finančné prostriedky v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a Nástroja na riadenie hraníc a vízovú politiku([15]) vychádzajú z najnovších ročných štatistík v zmysle nariadenia. Tieto štatistiky takisto prispievajú k dôkazom potrebným na zameranie sa na strategické priority vonkajšieho aspektu migračných politík EÚ, a to aj pri rozhodovaní o pridelení finančných prostriedkov([16]).

Štatistiky o migrácii a medzinárodnej ochrane používajú aj agentúry EÚ pôsobiace v oblastiach súvisiacich s migráciou, ako je Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) a Agentúra EÚ pre azyl, s ktorými Eurostat úzko spolupracuje na zbere údajov a štatistickej metodike.

Príkladmi relevantných publikácií sú *správa o vplyve demografických zmien* z roku 2023([17]), *správa o starnutí* z roku 2024([18]), ako aj publikácie Vedomostného centra Komisie pre migráciu a demografiu([19]), ako je *Atlas demografie*([20]) a *Atlas migrácie*([21]), a publikácie Európskej migračnej siete([22]), napr. *výročná správa o migrácii a azyle za rok 2022*([23]). Eurostat je hlavným štatistickým prispievateľom do takýchto publikácií.

Pravidelnými používateľmi štatistík sú ďalej vnútroštátne správne orgány, medzinárodné organizácie, akademickí výskumní pracovníci a skupiny občianskej spoločnosti venujúce sa širokej škále tém. Medzi tieto témy patrí integrácia cudzincov, vytváranie a monitorovanie vnútroštátnych azylových a imigračných postupov, ako aj projekcie vývoja obyvateľstva a pracovnej sily.

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 48).

([16]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1).

([17]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/impact-demographic-change-europe_sk.

([18]) https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-underlying-assumptions-and-projection-methodologies_en.

([19]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/organisation/kcmd-knowledge-centre-migration-demography_en.

([20]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/atlas-demography_en.

([21]) https://migration-demography-tools.jrc.ec.europa.eu/atlas-migration.

([22]) https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn_sk.

([23]) https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-publications/emn-annual-reports_sk.

3.2. Presnosť

Členské štáty neustále udržiavajú štatistickú presnosť na vysokej úrovni alebo ju zlepšujú. V súvislosti so štatistickou presnosťou pretrvávajú konkrétne problémy v prípade údajov o medzinárodnej migrácii. Tieto problémy súvisia s nedostatočným pokrytím (keď sa osoby neprihlásia na mieste svojho pobytu) a nadmerným pokrytím (keď sa osoby neodhlasujú, keďže často nemajú povinnosť alebo stimul to urobiť). S cieľom ďalej zlepšovať presnosť v tejto oblasti si niektoré členské štáty vymieňajú údaje a používajú techniky odhadu a dodatočné administratívne zdroje údajov. Sloboda pohybu v rámci EÚ a otázky súvisiace s ochranou osobných údajov obmedzujú ďalšie zlepšovanie štatistickej kvality, najmä pohybov v rámci EÚ.

3.3. Včasnosť a časová presnosť

Lehota na zasielanie údajov Eurostatu je v závislosti od typu údajov od 2 do 12 mesiacov po referenčnom dátume alebo po skončení referenčného obdobia. Cieľom automatizovaných postupov extrakcie na vnútroštátnej úrovni a pravidelného monitorovania Eurostatom je zabezpečiť presné zasielanie údajov. Lehoty na prenos boli vo všeobecnosti dodržané s konštantným alebo mierne sa zlepšujúcim trendom od roku 2021. Iné neopakujúce sa problémy, ktoré sa vyskytnú, sú naďalej ojedinelé, napríklad príležitostné narušenia v dôsledku nedostupnosti personálu alebo zlyhaní počítačových systémov. Pandémia ochorenia COVID-19 nemala vplyv na vykonávanie časových plánov zverejňovania.

3.4. Prístupnosť

Štatistické údaje a metaúdaje sú voľne dostupné na webovom sídle Eurostatu v časti *Migration and asylum*([24]) (Migrácia a azyl). Okrem toho sa tieto štatistiky nachádzajú v pravidelne aktualizovaných článkoch *Statistics Explained*([25]) (Štatistiky v skratke) a v prehľadových publikáciách, napr. *Key figures on Europe*([26]) (Hlavné údaje o Európe).

Štatistika tvorená podľa nariadenia naďalej patrí medzi najviac vyhľadávanú európsku štatistiku. Tematické časti venované štatistikám o migrácii a azyle([27]) na webovom sídle Eurostatu si od roku 2021 zachovávajú najvyššiu popularitu, čo svedčí o veľkom záujme používateľov. Článok *Statistics Explained* týkajúci sa štatistík o migrácii a migrujúcom obyvateľstve([28]) je jedným z najnavštevovanejších článkov. Eurostat pravidelne vydával publikácie o azyle a riadenej migrácii vrátane populárneho článku o ročnej azylovej štatistike, ktorý získal značnú pozornosť([29]). Táto štatistika má veľmi dobrú viditeľnosť aj na kanáloch sociálnych médií Eurostatu. V roku 2023 bol vydaný súbor nových ukazovateľov v oblasti medzinárodnej

([24]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum (v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

([25]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_asylum (len v angličtine).

([26]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-key-figures/w/ks-ei-23-001 (v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

([27]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum.

([28]) http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics.

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=599145.

migrácie, ako aj azylu a riadenej migrácie. V roku 2024 bola zverejnená nová interaktívna publikácia *Migration and asylum in Europe*([30]) (Migrácia a azyl v Európe) a nový prehľad *Migrant integration and inclusion dashboard*([31]) (Prehľad integrácie a začlenenia cudzincov).

3.5. Koherentnosť a porovnateľnosť

Metodické usmernenia a usmernenia týkajúce sa zostavovania štatistiky platia už dlho a sú pravidelne zlepšované na účely všetkých štatistík v zmysle nariadenia. Pomáhajú členským štátom zabezpečiť porovnateľnosť v súlade s právnymi predpismi EÚ a medzinárodnými odporúčaniami.

Štatistiky o medzinárodnej migrácii naďalej vykazujú vysokú konzistentnosť so štatistikami, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) č. 1260/2013([32]). Eurostat na zabezpečenie porovnateľnosti overuje, či sú prijaté údaje vnútorne a časovo konzistentné a porovnateľné medzi regiónmi a krajinami. Pokiaľ ide o porovnateľnosť medzi krajinami, nariadením sa stanovuje harmonizované vymedzenie pojmov pre údaje o migračných tokoch. Najťažšie sa riešili problémy súvisiace s uplatňovaním osobitného vymedzenia pojmov, pokiaľ ide o štatistky o migračných tokoch a nadobudnutí občianstva. Celkovo od správy z roku 2021 zostali údaje prenášané na účely štatistík o medzinárodnej migrácii a nadobudnutí občianstva vo veľkej miere v súlade s nariadením.

Štatistika o azyle a riadenej migrácii má vo všeobecnosti náležitú úroveň súladu s vymedzením pojmov v nariadení. V niekoľkých členských štátoch pretrvávajú niektoré konkrétne problémy, najmä však na úrovni podkategórií členenia.

Pokiaľ ide o základné vymedzenie obyvateľstva vo všeobecnosti, nariadenie umožňuje členským štátom, aby vymedzili stav migrantov buď ako obyvateľov s obvyklým pobytom, alebo štandardne obyvateľov s oprávneným alebo registrovaným pobytom. V nariadení (EÚ) č. 1260/2013 sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili konzistentnosť údajov o počte obyvateľov podľa článku 3 s údajmi o počte podľa článku 3 ods. 1 písm. c) nariadenia, keďže tieto údaje o počtoch systematicky súčasne využívajú štatistici a demografi. Zabezpečuje sa tým plne konzistentný súbor údajov o počtoch na vnútroštátnej úrovni na úkor zníženej porovnateľnosti medzi krajinami. Medzinárodné migračné toky sú navyše založené na harmonizovanej koncepcii pobytu trvajúceho najmenej 12 mesiacov. V dôsledku toho tieto toky nie sú vždy koherentné so zmenami uvedených počtov. Tieto otázky sú kľúčové pri komplexnejšom riešení širšej harmonizácie v oblasti štatistiky obyvateľstva ako celku, ktorá zahŕňa sčítanie obyvateľov, demografiu a medzinárodnú migráciu, na úrovni EÚ (pozri časť 4).

Ak je možné urobiť porovnania na medzinárodnej úrovni, vo všeobecnosti existuje vysoká miera konzistentnosti s údajmi, ktoré zozbierali a inde uverejnili vnútroštátne a medzinárodné organizácie. Eurostat úzko spolupracuje s Agentúrou EÚ pre azyl a Frontexom s cieľom zabezpečiť koherentnosť metodiky a štatistík s uplatňovanými metodikami a údajmi zozbieranými týmito agentúrami.

([30]) Migration and asylum in Europe – 2023 edition – Eurostat (europa.eu).

([31]) Migrant integration and inclusion dashboard (europa.eu).

([32]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 o európskej demografickej štatistike (Ú. v. EÚ L 330, 10.12.2013, s. 39).

Eurostat spolupracuje aj na medzinárodnej úrovni s cieľom podporiť štatistickú koherentnosť. Zúčastňuje sa na činnostiach skupiny expertov OSN pre štatistiku o utečencoch a vnútorne vysídlených osobách([33]) a je členom jej riadiaceho výboru. Eurostat prispieva k práci skupiny metodickými a písomnými príspevkami k rôznym výstupom, ale aj administratívne a finančne. Práca skupiny viedla k tomu, že OSN v roku 2023 schválila dokument s názvom *International Recommendations on Statelessness Statistics*([34]) (Medzinárodné odporúčania k štatistike o osobách bez štátnej príslušnosti). Toto odporúčanie spolu s predchádzajúcimi odporúčaniami k štatistike o utečencoch a vnútorne vysídlených osobách stanovuje celosvetový štandard pre tvorbu štatistiky o nútenom vysídľovaní. Napríklad sa v nich požaduje odstránenie nedostatkov a zabezpečenie správnych štandardov v oblasti štatistiky o nútene vysídlených deťoch, maloletých bez sprievodu a osobách so zdravotným postihnutím.

Od roku 2020 je Eurostat členom poradného výboru Medzinárodnej aliancie pre údaje o deťoch v pohybe([35]), ktorá je medziodvetvovou celosvetovou iniciatívou spolufinancovanou EÚ zameranou na zlepšovanie údajov a štatistiky a na podporu tvorby politík založených na dôkazoch v prospech migrujúcich a vysídlených detí. Eurostat prispieva k práci skupiny v oblastiach, ako je posilňovanie vnútroštátnych dátových systémov a kapacít na ochranu migrujúcich a nútene vysídlených detí, podpora a etablovanie metód súvisiacich s údajmi, ktoré sa týkajú konkrétne detí, a zlepšovanie viditeľnosti, dostupnosti, prístupnosti a použiteľnosti údajov. Eurostat je zároveň od roku 2023 členom novej osobitnej skupiny Európskej hospodárskej komisie OSN pre meranie emigrácie([36]).

4. PREBIEHAJÚCE PRÁCE NA RIEŠENÍ SÚČASNÝCH A MENIACICH SA POLITICKÝCH POTRIEB

4.1. Pilotné projekty novej štatistiky o azyle a riadenej migrácii

V článku 9a nariadenia sa vyžaduje, aby Komisia (Eurostat) zaviedla pilotné štúdie. Tieto štúdie majú na dobrovoľnom základe vykonávať členské štáty s cieľom otestovať uskutočniteľnosť osobitných nových zberov údajov alebo členení vrátane dostupnosti vhodných zdrojov údajov a metód vypracúvania, štatistickej kvality a porovnateľnosti, ako aj súvisiacich nákladov a zaťaženia.

V roku 2021 Eurostat zriadil osobitnú skupinu pre pilotné štúdie. Do roku 2023 táto osobitná skupina stihla prediskutovať a schváliť usmernenia a vzory navrhnuté Eurostatom na účely príslušných pilotných zberov údajov.

Po dvoch kolách zberov údajov do októbra 2023 predložili údaje z 31 pozvaných krajín (27 členských štátov a 4 krajiny EZVO) v závislosti od oblasti a súboru údajov len dve až deväť

([33]) https://egrisstats.org/ (len v angličtine).

([34]) International Recommendations on Statelessness Statistics IROSS (egrisstats.org) (len v angličtine).

([35]) International Data Alliance for Children on the Move (IDAC) (Medzinárodná aliancia pre údaje o deťoch v pohybe) – UNICEF DATA.

([36]) https://unece.org/sites/default/files/2023-11/08_TF%20on%20measuring%20emigration_ToR_approved.pdf.

krajín. Účasť tak bola doteraz extrémne nízka a nezaručuje reprezentatívnosť na úrovni EÚ, ako sa vyžaduje v článku 9a v záujme akýchkoľvek regulačných opatrení.

Eurostat v dôsledku toho navrhol istú formu určovania priorít, ktorej cieľom je zvýšiť účasť zameraním sa na najsľubnejšie súbory údajov z hľadiska uskutočniteľnosti a politickej relevantnosti. V nadväznosti na tento upravený prístup Eurostat začal v apríli 2024 nové kolo pilotných zberov údajov s lehotou na prenos údajov 31. augusta 2024. Ak sa dosiahne reprezentatívnosť pilotnej štúdie, posúdi sa uskutočniteľnosť prípadných pravidelných zberov údajov.

4.2. Hodnotenie aktuálneho štatistického rámca vrátane medzinárodnej migrácie

V roku 2021 Komisia uskutočnila komplexné hodnotenie aktuálneho rámca pre európsku štatistiku obyvateľov, domov a bytov([37]). Jeho súčasťou boli štatistiky o medzinárodnej migrácii v zmysle článku 3 nariadenia a všetky štatistiky v zmysle nariadení (ES) č. 763/2008([38]) a (EÚ) č. 1260/2013. Rozsah hodnotenia bol oveľa širší ako pravidelné monitorovanie opísané v časti 3, pričom boli získané názory všetkých príslušných skupín zainteresovaných strán v rámci systematickej konzultácie so zainteresovanými stranami([39]). Cieľom bolo posúdiť, či boli dosiahnuté pôvodné ciele aktuálneho rámca, a identifikovať značné nedostatky.

V hodnotení sa zistilo, že vďaka aktuálnemu rámcu došlo k značným celkovým zlepšeniam v porovnaní s pôvodnými problémami a potrebami, ktorým štatistická komunita čelila pred nadobudnutím jeho účinnosti. Konkrétne aktuálny rámec značne zvýšil pridanú hodnotu EÚ tým, že v prípade súborov údajov, ktoré sa stali povinnými, zlepšil viacero rozmerov štatistickej kvality na úrovni EÚ vrátane úplnosti, konzistentnosti a včasnosti. Aktuálnymi právnymi predpismi sa navyše splnili všetky relevantné potreby tvorby politík a inštitúcií na úrovni EÚ, ktoré boli známe v čase ich vypracúvania (2005 – 2013). Vďaka tomu sa zlepšila účinnosť, efektívnosť a koherentnosť tvorby štatistík v porovnaní s predchádzajúcou situáciou, v ktorej sa vychádzalo výlučne z dobrovoľných zberov údajov. Konzultácie so zainteresovanými stranami potvrdili tieto zlepšenia. V hodnotení však boli zistené aj štyri značné nedostatky v aktuálnom rámci.

Nedostatok 1: koherentnosť, porovnateľnosť, úplnosť

Hoci sa v nariadení stanovuje spoločné vymedzenie kľúčových štatistických pojmov, pri vymedzení obyvateľstva bola ponechaná flexibilita. Členské štáty v súčasnosti uplatňujú tri rôzne koncepcie (obvyklý pobyt, registrovaný pobyt, oprávnený pobyt) povolené nariadením, pričom v niektorých prípadoch používajú rôzne koncepcie pre rôzne súbory údajov (pozri časť 3.5). Tento ústredný problém zapríčinil nedostatočnú porovnateľnosť a koherentnosť údajov z rôznych členských štátov, čím sa znížila pridaná hodnota EÚ. Navyše štatistiky, ktoré sú naďalej dobrovoľné, sú často neúplné na úrovni EÚ z dôvodu chýbajúcich údajov z niekoľkých členských

([37]) SWD(2023) 13.

([38]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 14).

([39]) SWD(2023) 15.

štátov. Tým sa značne znižuje celková nákladová účinnosť, keďže väčšina členských štátov vynakladá zdroje na ich tvorbu, hoci sa nevytvorí úplný obraz EÚ.

Nedostatok 2: včasnosť a periodicita

Článok 3 nariadenia sa vzťahuje iba na ročné štatistiky o medzinárodnej migrácii, pričom súbory údajov sa majú poskytnúť 12 mesiacov od skončenia referenčného obdobia. Hoci sa celková včasnosť vďaka nariadeniu zlepšila v porovnaní s predchádzajúcimi úplne dobrovoľnými zbermi údajov, najmä preto, že sa vyriešili nadmerné oneskorenia zo strany veľmi malého počtu členských štátov, naďalej zaostáva za očakávaniami používateľov. Údaje poskytované v zmysle nariadenia sú vo väčšine členských štátov menej včasné ako v prípade podobných vnútroštátnych publikácií. V zmysle nariadenia nemožno zlepšiť zákonné lehoty a periodicity štatistík, napr. tak, aby boli zahrnuté štatistiky o medzinárodnej migrácii na kratšej ako ročnej báze. Na zlepšenie lehôt či periodicít by bol teda potrebný ďalší riadny legislatívny postup, podobne ako to bolo v prípade zmeny z roku 2020, ktorou sa do článku 7 zaviedla štvrťročná štatistika o návratoch.

Nedostatok 3: podrobnosti o spoločensky relevantných témach a skupinách

Nariadenie sa zameriava na potreby údajov pre politické priority v čase jeho vypracovania. Priority sa časom zmenili a dostupné štatistiky o medzinárodnej migrácii prestali riadne pokrývať politicky relevantné vlastnosti a témy. Nedostatky potvrdené počas konzultácií so zainteresovanými stranami sa týkajú vlastností prisťahovalcov. Chýba aj geografická podrobnosť vrátane migračných tokov na regionálnej úrovni.

Nedostatok 4: nedostatočná flexibilita právneho rámca

Navyše k uvedeným nedostatkom chýba existujúcim právnym predpisom flexibilita pri prispôsobovaní sa novým a vznikajúcim potrebám v oblasti štatistiky. Nové zdroje údajov v členských štátoch a na úrovni EÚ (najmä administratívne údaje vrátane systémov interoperability a údajov v súkromnej držbe) takisto ponúkajú potenciálne zlepšenia z hľadiska nákladov a včasnosti, no súčasné právne predpisy neumožňujú ťažiť z tohto vývoja. Právny rámec tak od jeho prijatia nebolo možné prispôsobiť žiadnym politicky relevantným zmenám, v dôsledku čoho rýchlo stráca relevantnosť.

4.3. Modernizácia štatistík o medzinárodnej migrácii ako súčasť prepracovania európskej štatistiky obyvateľov

V hodnotení bolo zistených niekoľko legislatívnych príčin značných nedostatkov uvedených v časti 4.2, pričom sa v ňom poukázalo na administratívne nadbytočnosti v oblasti dodržiavania predpisov, presadzovania a monitorovania, keďže aktuálne právne predpisy sú rozptýlené v troch právnych aktoch. Na základe následného posúdenia vplyvu([40]) preto Komisia navrhla nové rámcové nariadenie o európskej štatistike obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa zaoberá legislatívnymi príčinami uvedených nedostatkov a ktorého cieľom je zároveň konsolidovať dané samostatné akty do jednotného nariadenia([41]).

([40]) SWD(2023) 11.

([41]) COM(2023) 31.

Návrh obsahuje ambiciózne prvky na posilnenie všeobecnej konzistentnosti a prepojení medzi všetkými sociálnymi štatistikami EÚ založenými na osobách a domácnostiach, a to aj v zmysle nariadenia (EÚ) 2019/1700([42]). Podporuje zavedenie harmonizovaného vymedzenia obyvateľstva na základe spoľahlivých koncepcií štatistického odhadu a umožňuje prístup k zdrojom údajov, ktoré sú k dispozícii a ktoré zlepšia procesy tvorby a celkovú kvalitu sociálnej štatistiky. Návrhom sa zároveň ďalej zosúlaďujú štatistiky týkajúce sa obyvateľstva a medzinárodnej migrácie so štatistikou o azyle a riadenej migrácii v zmysle článkov 4 až 7 nariadenia([43]). V čase vypracúvania tejto správy prebiehal riadny legislatívny postup týkajúci sa uvedeného návrhu([44]).

5. ZÁVERY A ĎALŠÍ POSTUP

Vďaka neustálemu spoločnému úsiliu Európskeho štatistického systému([45]) sa nariadenie riadne vykonáva, čoho výsledkom je pravidelné zverejňovanie celkovo vysokokvalitných európskych štatistík o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktoré potrebujú inštitúcie EÚ a tvorcovia politík na všetkých úrovniach. Súlad s právnymi predpismi a štatistická kvalita sa pravidelne monitorujú a podobne ako v predchádzajúcej správe z roku 2021 neexistujú žiadne závažné problémy s dodržiavaním predpisov.

V hodnotení aktuálneho rámca pre štatistiku obyvateľstva však boli zistené štyri značné nedostatky: nedostatočná harmonizácia vymedzenia obyvateľstva, neuspokojivá včasnosť a periodicita štatistík, chýbajúce podrobnosti o relevantných skupinách a témach a nedostatočná flexibilita pri prispôsobovaní sa meniacim sa potrebám či novým zdrojom údajov. Komisia preto navrhla jednotné nové rámcové nariadenie o európskej štatistike obyvateľstva, ktorým by sa konsolidoval právny rámec a vyriešili uvedené nedostatky.

Prijímajú sa tieto opatrenia:

1. Skompletizovať vykonávanie revízie z roku 2020 ukončením obdobia výnimiek, ukončením pilotných štúdií požadovaných v článku 9a nariadenia a vyhodnotením výsledkov v spolupráci s členskými štátmi vzhľadom na potenciálne nové povinné štatistiky v zmysle článkov 4 až 7.

2. Pokračovať v riadnom legislatívnom postupe (poznámka pod čiarou č. 44) týkajúcom sa nového integrovaného právneho rámca pre európsku štatistiku obyvateľstva, do ktorého by sa začlenili a ktorým by sa rozšírili štatistiky o migračných tokoch, stavoch migrantov a nadobudnutí občianstva v zmysle článku 3.

([42]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1700, ktorým sa zavádza spoločný rámec pre európske štatistiky o osobách a domácnostiach na základe individuálnych údajov zbieraných zo vzoriek (Ú. v. EÚ L 261I, 14.10.2019, s. 1).

([43]) V záujme zaistenia konzistentnosti je cieľom návrhu začleniť do nového rámca všetky štatistické témy týkajúce sa obyvateľov s obvyklým pobytom (vrátane stavov migrantov, medzinárodných migračných tokov a nadobudnutia občianstva, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje článok 3 nariadenia). Naopak, štatistiky o správnych a súdnych konaniach týkajúcich sa azylu a riadenej migrácie by v nariadení zostali.

([44]) Postup 2023/0008/COD.

([45]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system.